

Райската градина край Ахтопол

Автор(и): Растителна защита
Дата: 14.01.2021 Брой: 1/2021

През 2020 година се навършиха точно 35 години, откакто в околността на град Ахтопол е засадена най-голямата овощна градина с райски ябълки в България.

Първите сведения за културно отглеждане и селекция на райската ябълка (*Diospyros kaki*) са от Далечния Изток - Япония и Китай.

Произходът на фиданките, използвани в градината край Ахтопол, обаче е черноморски, от полуостров Крим. Дръвчета първоначално са отгледани в прочутата Никитска ботаническа градина*, в околностите на Ялта.

Доставени са общо 240 броя отгледани фиданки, с височина около един метър и половина.

Подборът на фиданките, засаждането през пролетта на 1985 г. и тяхното последващо отглеждане в овощната градина са дело и отговорност на научен колектив към Опитната станция по южни култури, град Мичурин (сега Царево), която е поделение на Селскостопанската академия.

До това време райската ябълка като плод не е твърде известна в България и търсенето ѝ е ограничено.

Основната научна задача е била: доколко плантацията ще може да се аклиматизира тук, по Южното Черноморие и да плододава. До това време отделни дръвчета от райска ябълка са били отглеждани единично в дворовете на къщите, на заветни места, защитени от североизточния вятър.

"Рождението" или по-точно "разсадъчната дата" на най-голямата за България плантация с райски ябълки е в началото на месец април през 1985 г. Уникалната с размерите си овощна градина от 60 дка се разполага в землището на град Ахтопол: близо до морето, в местността Варварско, непосредствено над къмпинг Делфин и над пътя от Царево за Ахтопол.

Сортовете в градината край Ахтопол са пет: *Хиро Таненаши*, *Хиакуме*, *Хачия*, *Костата*, *Зенджи Маро*.

Младите райски ябълки са засадени при схема пет на пет метра: редовете са с пет метра отстояние един от друг, а отстоянието на дръвче от дръвче в самия ред е също пет метра. Прихващането на фиданките се оказва успешно и на следващата година цялата градина от 60 декара е оградена с трайна ограда от бетонни колове и поцинкована метална мрежа. За опазването на тази градина и на няколкото други градини с трайни насаждения на Опитната станция по южни култури в околността на Ахтопол е назначена и охрана.

Единични дръвчета започват да "врзват" още на втора година, а на трета година - всички млади райски ябълки в градината край Ахтопол вече дават своите първи плодове. В следващото десетилетие плододаването естествено се увеличава.

В Ахтополската градина с райските ябълки започват да се прилагат всички обичайни за овощните градини агротехнически мероприятия: резитби на короните, пръскане, торене, плевене. Разстоянието между редовете допуска механизизирана обработка, включително с трактори.

Продукцията от градината се е пласирала в Бургас и по-големите градове.

От един декар овощна градина с райски ябълки при нормални условия може да се получи около тон и половина плодова продукция. При добри условия и при максимално плододаващи дървета (около седем-осем годишни) е възможно да се достигне и над 2 тона плодова продукция. Има руски съобщения за добив годишно от 200 - 250 кг от едно дърво.

До ден днешен опитната овощна градина с райски ябълки край Ахтопол остава най-голямата в България. У нас този опит, в такъв производствен мащаб, не е продължен никъде другаде. Дори днес овощните градини с райска ябълка в България са с далеч по-скромни размери и не надвишават един-два декара.

След политическите промени през 1989 г. постепенно настъпват едни по-сложни времена за градината. Към края на 90-те години на миналия век в сърцевината на масива от райски ябълки биват възстановени на частни собственици общо три имота, всеки с размер от осем декара. Впоследствие и оградата, която е защитавала градината като единно производствено цяло, е била разграбена и унищожена.

Последната цялостна обработка с трактор на райската градина е била през 2002 година. Въпреки настъпилите промени, свързани с възстановяването на частната собственост върху почти половината от градината, обработката е била извършена върху цялата площ на плантацията,

за да може да бъде съхранен този единствен по рода си български агрономически експеримент, ценен от научна гледна точка.

Райската градина край Ахтопол отдавна се е превърнала в знаков и разпознаваем топос и е една от визитките на Южното Черноморие.

Бележки:

* Никитската ботаническата градина (Никитский ботанический сад) се намира на полуостров Крим, в близост до черноморския курорт Ялта. Ботаническата градина е основана през 1812 г. и се явява една от най-старите научно-изследователски институции в тогавашната Руска империя. Ботаническата градина е специализирана още от първите години на своето съществуване във въвеждане, аклиматизация, селекция и широко разпространение на южни овощни, цветни, декоративни, нови технически, лечебни и други полезни растения.

Особености на сортовете използвани в градината край Ахтопол

- Хиро Таненаши (с плодове без танин, не се нуждаят от лагериране, самият плод е плосък, 4-ръбест)
- Хиакуме (с едри, до много едри плодове, с коркови концентрични кръгове по долната част на плода)
- Хация (с едри до много едри плодове, жълто-оранжеви на цвят)
- Костата (най-студоустойчив сорт, със средно едри плодове, конични, с наситена червено-оранжева окраска, листата са кожести, лъскави)
- Зенджи Маро (край Ахтопол са засадени само 5-6 дръвчета, с оранжево-жълти плодове, средно едри).

инж. Иван Камбуров, главен експерт "Биологичното разнообразие" към дирекция Природен парк "Странджа"